

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2531 - 2545 เป็นการศึกษาเชิงอนาคต (Future Research) เพื่อศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การวิจัยเอกสาร และการวิจัยทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน 15 ปีข้างหน้า โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การวิจัยเอกสาร

เพื่อศึกษาความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จนถึงปัจจุบัน เป็นเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาทิศทางแนวโน้มในอนาคต โดยศึกษาเฉพาะเอกสาร ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 เอกสารหลักสูตรและคู่มือนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนต่าง ๆ รายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่าง ๆ บทเฉพาะ การสำรวจ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2531 - 2545

เพื่อศึกษาแนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษารั้งนี้ คือ

2.1.1 ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 25 แห่ง (ไม่รวมวิทยาลัย (ส่วนตัวเอกชน))

2.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาเอกชน

2.2 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบเลือก โดยการแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั่วประเทศจำนวน 25 สถาบัน (ไม่รวมวิทยาลัยเซนต์จอร์จ) สถาบันละ 1 ท่าน 25 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาเอกชน 25 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบอุดมศึกษาและการอุดมศึกษาเอกชน หรือ
2. เป็นผู้ที่เคยเป็นผู้บริหาร หรือทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือ
3. เป็นผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานที่ต้องสัมพันธ์กับสถาบันอุดมศึกษา

เอกชน เช่น เป็นผู้ใช้นโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยรวม 50 ท่าน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรอบหรือแนวการสัมภาษณ์ เรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต ซึ่งได้แก่

- ปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและสาเหตุของปัญหา
- ความเห็นเจ้าของ
- รูปแบบการบริหาร
- หลักสูตร การเรียนการสอน
- นโยบายของรัฐในการจัดการอุดมศึกษา
- ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
- ความช่วยเหลือรูปแบบต่าง ๆ
- ทิศทางการลงทุน

- แนวโน้มทิศทางในอนาคต และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่ม จำนวน 50 ท่าน โดยแบ่งการดำเนินเงาการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.4.1 การเตรียมการ ได้แก่ การติดต่อขอติดกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดวัน - เวลาสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารของผู้ทรงคุณวุฒิ การเตรียมตัวสำหรับการสัมภาษณ์ การเตรียมอุปกรณ์การบันทึกเสียง

2.4.2 การสัมภาษณ์ ได้แก่ การแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัย การบอกขอบข่ายในการสัมภาษณ์ การสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศอันดีในการสัมภาษณ์ การตั้งคำถามอย่างกว้าง ๆ แบบปลายเปิด การตั้งใจฟัง การซักถาม การสรุปประเด็นสำคัญ การบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

2.4.3 หลังการสัมภาษณ์ ได้แก่ การถอดคำให้สัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง ทำสรุปบทสัมภาษณ์แต่ละท่าน การรวบรวมแนวคิดทั้งที่คล้ายคลึงกันและที่แตกต่างกันไว้ และเสนอผลการสัมภาษณ์

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางโครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาจากเอกสารในเรื่องของสถานภาพ ความเป็นเจ้าของ ภูมิภาค ระยะเวลาการดำเนินงาน สาขาและระดับที่เปิดสอน เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยภายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในอนาคต ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของสถาบันหลักสูต มาตรฐานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ และจำนวนนักศึกษา ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ประการนี้มีผลกระทบที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม ในอนาคต

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในอนาคต ประกอบด้วย ทักษะมหาวิทยาลัย

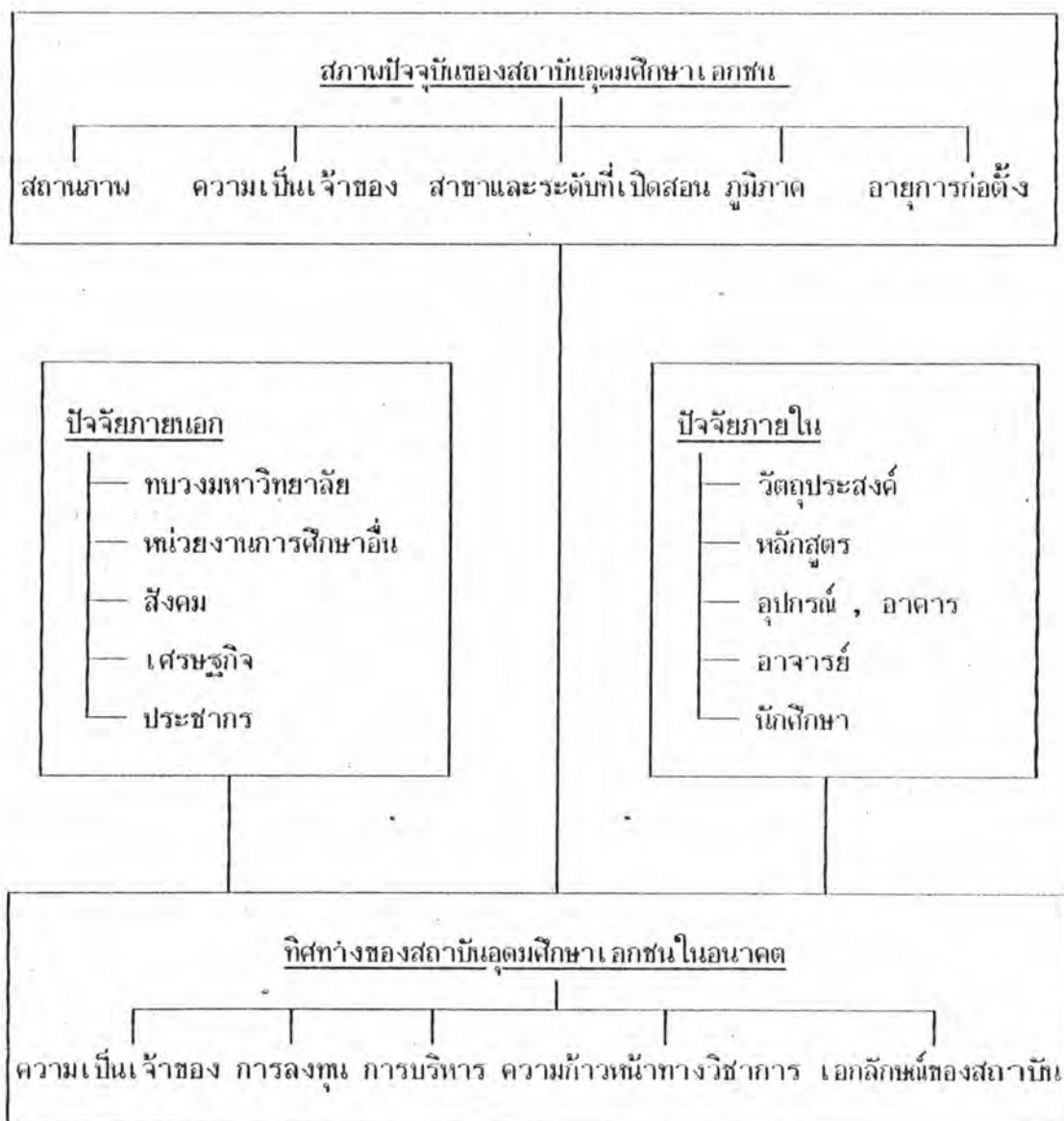
หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ สถาบันสังคม เศรษฐกิจ และประชากร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของปัจจัย ทั้ง 5 ประการนี้ ก็มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะต้องปรับตัวให้ทันตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นี้ด้วย

ส่วนที่ 4 ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสายตา วิเคราะห์ 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นเจ้าของ การลงทุน การบริหาร ความก้าวหน้าทางวิชาการ และเอกลักษณ์ของสถาบัน ซึ่งผลที่เกิดขึ้นเกิดจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบจะต้องมีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้น

2.6 การเสนอผลการสัมภาษณ์

การเสนอผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจะนำเสนอเฉพาะภาพรวมที่เป็นไปได้มากที่สุด โดยจะเสนอทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2531 - 2545 ในแต่ละด้าน 5 ด้านคือ ด้านแนวโน้มนโยบายความเป็นเจ้าของ ด้านการบริหาร ด้านการลงทุน ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ และด้านเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

โครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูล

2.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลการวิจัยเรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2531 - 2545 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีอยู่ สรุปได้ดังนี้

1. การติดต่อขอหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ติดต่อสัมภาษณ์ล่วงหน้าโดยเป็นผู้บริหารระดับสูง และมีภารกิจมาก ทำให้ต้องมีการเลื่อนการสัมภาษณ์ไปจากเวลาเดิมที่ผู้หมายไว้ บางท่านต้องเปลี่ยนถึง 2 - 3 ครั้ง แต่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิก็ยินดีและเต็มใจในการให้สัมภาษณ์ทุก ท่าน

2. ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิมีภารกิจที่ค่อนข้างมาก ทำให้มีเวลาในการให้สัมภาษณ์จำกัด ถึงแม้ว่าบางท่านได้ใช้เวลาให้สัมภาษณ์เต็มถึง 2 ชั่วโมง บางท่านก็ใช้เวลาเกือบ 3 ชั่วโมง แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว จะใช้เวลาสัมภาษณ์เฉลี่ยประมาณ 1 ชั่วโมง จึงทำให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บางส่วนไม่ครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ

3. สถานที่ในการให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิจะสะดวกที่จะให้สัมภาษณ์ ณ ที่ทำงานของท่าน ซึ่งผู้วิจัยก็ได้เดินทางไปสัมภาษณ์ถึงที่ แม้ว่าจะอยู่ต่างจังหวัดก็ตาม แต่ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านก็กรุณาให้สัมภาษณ์ถึงบ้านพัก

การไปสัมภาษณ์นั้น มีค่าใช้จ่ายและใช้เวลานานในการติดต่อขอหมายผู้สัมภาษณ์ แต่ก็ได้ร่วมทุนรถโดยสารที่จับคู่วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย และได้เงินค่ารถโดยสารจากผู้จ้างการวิจัยและตนเองอีกจำนวน 15 ปี สองทบวงมหาวิทยาลัยด้วย จึงสำเร็จด้วยดี